

Handläggare
Frida Ragnarsson
Kanslienheten

Diariumnummer
13KS/

Kommunstyrelsen

Inrättande av moderbolag för kommunkoncernen

Förslag till beslut

1. Värmdö simhall AB (vilande bolag) ombildas till att vara moderbolag i en aktiebolagsrättslig koncern där VärmdöBostäder AB, Värmdö Hamnar AB, Gustavsbergsbadet AB och Gustavsberg porslinmuseum AB är helägda dotterbolag,
2. Moderbolaget ska ha firman "Skogsbo AB" och ha ett aktiekapital på 60 000 000 kronor (sextio miljoner kronor).
3. Aktierna i VärmdöBostäder AB, Värmdö Hamnar AB, Gustavsbergsbadet AB och Gustavsberg Porslinsmuseum AB överlåtes till moderbolaget på de villkor som framgår av upprättade avtalsförslag avseende aktieöverlåtelse (bilaga 1-4).
4. Värmdö simhall ABs bolagsordning revideras i enlighet med bilaga 5.
5. Kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande, 2:e vice ordförande, ordföranden i VBAB, ordföranden i VHAB, ordföranden i GHAB, ordföranden i GBAB samt ytterligare en ledamot från kommunstyrelsen utses till styrelseledamöter i moderbolaget och ytterligare tre personer utses till suppleanter i moderbolaget för tiden till den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter nästa val till kommunfullmäktige.
7. Två personer utses till lekmannarevisorer för tiden till den bolagsstämma som infaller närmast efter nästa val till kommunfullmäktige,
8. Arvode ska utgå i enlighet med Gemensamma bestämmelser för arvoden till förtroendevalda i Värmdö kommun.
9. Kommunstyrelsens ordförande utses till ombud för kommunen på samtliga bolagsstämmor i moderbolaget för tiden till och med den 31 december 2014,
10. Kommunens ombud vid bolagsstämma i moderbolaget instrueras att besluta om införande av bolagsordning i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsnivå

- p. 1-9 beslutas av kommunfullmäktige
- p. 10 beslutas av kommunstyrelsen

Sammanfattning

Här föreslås att Värmdö Simhall AB (vilande bolag) ska vara moderbolag i en aktiebolagsrättslig koncern innefattande kommunens helägda bolag. Kommunen kan få stora samordningsvinster vid inrättandet av ett moderbolag vilket skulle förenkla styrning och ledning av de kommunalt helägda bolagen.

Bakgrund

I dagsläget äger Värmdö kommun fem bolag; VärmdöBostäder AB, Värmdö Hamnar AB, Gustavsbergsbadet AB och Gustavsbergs Porslinmuseum AB samt Värmdö simhall AB (vilande bolag). Efter granskning från kommunens revisorer avseende kommunens styrning av de kommunala bolagen har fråga uppkommit om möjligheten att bilda ett moderbolag. Syftet har varit bland annat att förenkla, tydliggöra och stärka styrningen av bolagen.

Ärendebeskrivning

Några begrepp

Begreppen moderbolag, dotterbolag och koncern definieras i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (ABL). Om ett aktiebolag äger aktier som representerar mer än hälften av rösterna i ett annat aktiebolag är det senare bolaget ett dotterbolag och det förstnämnda moderbolag. Moder- och dotterbolag utgör tillsammans en koncern. En koncern kan enligt bestämmelsen även föreligga under andra omständigheter, förutsatt att moderbolaget har ett bestämmande inflytande över dotterbolaget på sätt som anges i lagen.

Varje aktiebolag i en koncern utgör ett eget rättssubjekt skilt från övriga bolag och koncernen som helhet. I ekonomiskt hänseende betraktas emellertid koncernen ofta som en enhet och det är vanligt med olika former av värdeöverföringar mellan bolagen i form av s.k. koncernbidrag.

Ibland talas om kommunala koncerner även om det inte finns något aktiebolag som är moderbolag. Kommunen som aktieägare ses då som moderföretag i den kommunala koncernen. Det är då inte frågan om en aktiebolagsrättslig koncern eller en s.k. äkta koncern. Ibland talas om "oäkta" eller "orena" koncerner. Reglerna om koncernbidrag och transaktioner mellan koncernbolag är inte tillämpliga när olika aktiebolag ägs direkt av en kommun. Däremot kan kommunen, i likhet med andra aktieägare, utöva styrning över sina bolag genom att ägardirektiv.

Det följer av 7 kap. årsredovisningslagen (ÅRL) att ett moderbolag som huvudregel årligen ska upprätta en koncernredovisning med balansräkning, resultaträkning, noter och förvaltningsberättelse avseende hela koncernen.

Koncernbildning - process

Ägare i dag

Värmdö kommun är idag ensam ägare till aktierna i Värmdö simhall AB, VärmdöBostäder AB, Värmdö Hamnar AB, Gustavsbergsbadet AB, Gustavsbergs

Porslinsmuseum AB. För att en koncern ska kunna bildas kan Värmdö kommun använda ett bolag som i dag är vilande, Värmdö simhall AB, som i sin tur ska äga aktierna i de fyra övriga kommunala bolagen.

Beslutsprocess

Det krävs ett antal beslut av kommunfullmäktige för att kunna bilda en koncern och överföra uppgifter till ett moderbolag. Enlig 3 kap. 16 § kommunallagen (KL) krävs beslut av kommunfullmäktige för att en kommun ska kunna lämna över vården av en kommunal angelägenhet till ett aktiebolag. Det följer av 3 kap. 17 § KL att fullmäktige i ett sådant fall ska fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten, se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen och se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Fullmäktige ska också utse samtliga styrelseledamöter och två lekmannarevisorer i moderbolaget. Dessa bör vara politiker i Värmdö kommun på hög nivå, förslagsvis kommunstyrelsens presidium.

Kommunfullmäktige måste också fatta beslut om arvoden för styrelse och revisorer.

Kommunfullmäktige måste även besluta att kommunen ska sälja sina aktier i VärmdöBostäder AB, Värmdö Hamnar AB, Gustavsbergsbadet AB, Gustavsbergs Porslinsmuseum AB till moderbolaget och godkänna avtal om aktieöverlåtelse. När försäljningspris bestämts kan avtal om aktieöverlåtelser kunna upprättas mellan kommunen och moderbolaget, eftersom det rör sig om en intern försäljning.

Kommunfullmäktige bör även besluta om ägardirektiv för moderbolaget. Ägardirektiven hanteras dock ej i denna tjänsteskrivelse.

Beslut av moderbolaget

För att kommunen ska kunna genomföra bildandet av koncernen krävs beslut vid moderbolagets bolagsstämma. Detta innebär att kommunfullmäktige, eller vid delegation kommunstyrelsen, ska utse ombud till stämman. Samtidigt bör en ombudsinstruktion utfärdas. I ombudsinstruktionen bör det framgå hur ombudet ska rösta i de ärenden som förekommer vid stämman, bl.a. i fråga om bolagsordning och ägardirektiv. Moderbolagets styrelse ska också utse verkställande direktör, vilket rekommenderas vara kommundirektören i Värmdö kommun. Detta för att skapa en samordnad administration av de kommunala bolagen och förvaltningen.

Omvärldsbevakning

En kartläggning har gjorts av organisationsstrukturen för helägda, kommunala bolag inom övriga kommuner i Stockholms län. Drygt hälften av kommunerna har valt att samla sina helägda aktiebolag under ett moderbolag. Inom vissa större kommuner finns även organisationer med flera moderbolag med dotterbolag på olika nivåer. Detta gäller exempelvis Stockholms stad och Solna stad. De kommuner som inte har valt en organisation med moderbolag lösning har som regel endast något enstaka helägt aktiebolag.

Bedömning

Ekonomiska konsekvenser

1. Resultatutjämning

Reglerna om koncernbidrag finns i 35 kap. inkomstskattelagen (IL). För att koncernbidrag ska vara tillåtna ställer skattelagstiftningen högre krav på gemenskap än vad som görs civilrättsligt i aktiebolagslagen. För att ett aktiebolag ska omfattas av koncernbidragsreglerna krävs att bolaget uppfyller kraven för det s.k. kvalificerade koncernbegreppet i 35 kap. 2 § IL. Detta innebär att för att utgöra moderföretag i skatterättslig bemärkelse måste ett aktiebolag äga mer än 90 % av aktierna i ett annat aktiebolag.

Koncerner i sig utgör inte skattesubjekt, utan varje enskilt aktiebolag utgör ett självständigt skattesubjekt. För att valet av organisationsform – ett aktiebolag eller flera aktiebolag i en koncern – inte ska styras av skattemässiga överväganden finns särskilda regler som under vissa förutsättningar medger att inkomster förs över från ett aktiebolag till ett annat genom koncernbidrag. Om de formella förutsättningarna för koncernbidrag föreligger behandlas bidraget som en avdragsgill kostnad hos givaren och som en skattepliktig intäkt hos mottagaren. Syftet med reglerna om koncernbidrag är att skattebelastningen för en koncern varken bör vara större eller mindre än om verksamheten hade bedrivits i ett enda bolag.

Lämnandet av koncernbidrag innebär en renodlad inkomstöverföring och resultatutjämning mellan inom koncernen. Inkomstöverföringen är vederlagsfri.

Koncernbidrag innebär att utdelningsbart kapital kan föras mellan de aktiebolag som ingår i koncernen utan att skatteeffekter uppkommer. Det aktiebolag som lämnar koncernbidrag slipper betala bolagsskatt på motsvarande belopp. Det aktiebolag som tar emot koncernbidrag slipper i sin tur skatt på det mottagna beloppet – förutsatt att det finns ett underskott i det mottagande bolaget. Fördelen med koncernbidrag är alltså att det går att jämna ut resultatet i en koncern – vinster i vissa aktiebolag kan kvittas mot förluster i andra aktiebolag. Det går däremot inte att lämna koncernbidrag till någon som inte ingår i den aktiebolagsrättsliga koncernen. Koncernbidrag kan alltså inte lämnas till kommunen.

2. Samordning av verksamheter

2.1. Samordnad finansverksamhet

En samordnad finansverksamhet innebär att man kan effektivisera och utnyttja stordriftsfördelar inom upplåning, kapitalflöden, likviditetshantering och övriga finansiella tjänster.

2.2. Samordnade inköpsverksamhet

Genom en samordnad och utvecklad inköpsprocess i form av upphandlingar, tecknande av ramavtal etc. kan arbetsbesparande och kostnadseffektiva inköp erhållas.

2.3. Samordnat administrativt stöd

Samordning kan göras av administrativt stöd till verksamheten t.ex. ifråga om ekonomi, personal och upphandling.

2.4. Enklare beslutsprocess

Beslutsgången kan i många fall ske enklare och snabbare i bolagsform.

I 7 kap. aktiebolagslagen finns formregler om bolagsstämman som syftar till att skydda aktieägarna mot överrumpling och skydda deras rätt att delta i beslutsfattandet i bolaget. Detta gäller t.ex. bestämmelserna om hur kallelse ska ske till stämman, vilka handlingar som ska skickas ut och förfarandet på stämmosammanträdet. Eftersom det är skyddsregler till förmån för aktieägarna är det möjligt att frånga dem med samtliga aktieägares samtycke. I ett moderbolag där kommunen är ensam ägare behöver alltså kommunen inte iaktta dessa formkrav, utan kan själv samtycka till att beslut fattas trots att t.ex. tiden för kallelsen skett för sent. Bolagsstämman kan också genomföras genom ett per capsulam – förfarande, dvs. utan sammanträde, s.k. "pappersstämma". Det är även möjligt att genomföra ett styrelsemöte per capsulam. Vid fullmäktige- och nämndsammanträden finns däremot krav på närvaro enligt kommunallagen.

Ett aktiebolag har inte samma krav på formella delegationsbeslut som en kommun. Den verkställande direktören har enligt 8 kap. 29 § ABL rätt att sköta den löpande förvaltningen, förutsatt att han eller hon håller sig inom styrelsens riktlinjer och anvisningar. Den verkställande direktören får dessutom utan styrelsens bemyndigande vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. I sådana fall skall styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden.

Konsekvenser för miljön

Inga konsekvenser för miljön uppkommer vid bildandet av moderbolag.

Konsekvenser för medborgarna

Kommunens roll som ägare blir tydligare då moderbolaget utgör en sammanhållen funktion för att hantera ägarrollen. Moderbolaget ansvarar för att ägarens, dvs. kommunens medborgares intressen tas till vara på ett optimalt sätt i fråga om koncernens övergripande utveckling, strategiska planering samt styrningen av de ekonomiska och finansiella resurserna. Det blir också möjligt att få till stånd en effektiv uppföljning av verksamhetens inriktning och omfattning. Detta möjliggör kostnadseffektivitet och att kommunens samlade resurser utnyttjas på bästa sätt.

Kommunens bolagsstruktur blir tydligare. Detta gäller både kopplingen mellan kommunen och bolagen och mellan bolagen sinsemellan.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1.	Avtalsförslag avseende aktieöverlåtelse	
2.	Bolagsordning Kommunhuset AB	

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Stellan Folkesson'.

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Ajne
Kanslichef